

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására nem vállalkozik. Előfizetések és hirdetések kiadóhivatalhoz intézendők.

Gróf Burián külügyminiszter távozása.

A bukás oka. — Ki lesz az utód?

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A legutóbbi időkben hire kelt, hogy gróf Burián külügyminiszter lemond állásáról. A külügyminiszter távozását ezek a hírek azzal okolták meg, hogy a német nagyfőhadiszálláson tartott legutóbbi tanácskozások alkalmával a Burián által tervezett ugynevezett osztrák-lengyel megoldás nem találkozott általános helyesléssel. Németország állítólag csak úgy egyezett volna bele a Galiciával egyesített nagy Lengyelországba, ha a porosz határnál nagy kiegészítések történtek volna a német birodalom javára. Viszont ezt a tervet a varsói politikusok hevesen ellenezték.

Bécsi illetékes helyen a gróf Burián távozásáról szóló híreket megcáfolták, jól értesült körökben azonban úgy tudják, hogy a külügyminiszter távozásáról csakugyan szó van, de semmi esetre sem most hagyná el helyét, hanem csak akkor, ha a legközelebbi tárgyalásokon nem tudná terveit megvalósítani. Hertling birodalmi kancellár Hintze államtitkárral legközelebb Bécsbe jön, a lengyel kérdés megoldásáról indított tárgyalások ekkor kerülnek döntő stádiumba s Burián távozása akkor lesz aktuális.

Burián utódjaként gróf Széchen, volt párisi nagykövet és örgróf Pallavicini, jelenlegi konstantinápolyi nagykövet jöhetne szóba. De komolyan emlegetik gróf Szeptycki tábornok külügyministerségét is, aki mint katonai attassé diplomáciai szolgálatot is végzett és aki a lublini katonai kerület kormányzója volt.

Krakkau, augusztus 30. Az itteni lapok élénken foglalkoznak azzal a hírrel, mely gróf Burián közeli távozásáról szól. A lapok megvádolják a külügyminisztert, hogy az osztrák-lengyel megoldás érdekében nem elég erőlyesen szállt sikra. Ezzel szemben a lengyel lapok megállapítják, hogy Buriánt éppen az osztrák-lengyel megoldáshoz való merev ragaszkodás buktatja meg, a szemrehányás tehát jogosulatlan.

A németek kivonultak Bapaumból, Peronneból és Noyonból.

Bapaume és Noyon romhalmaz.

A francia lapok győzelemittasan jelentik be közönségüknek, hogy a szövetséges seregek elfoglalták Bapaumet, Peronnet, Chaulnest és Noyont. A lapok tudósításaiból mindazonáltal kitűnik, hogy a német csapatok észrevétel nélkül vonultak ki ezekből a városokból, az angolok és franciák ütegei még javában lötték ezeket a városokat, amikor már egyetlen német katona sem volt bennük.

Noyonban kő-köven nem maradt, Bapaume is teljesen romhalmazzá vált, az angolok tönkre lötték a két várost. Sokat ártott ezeknek a városoknak az a pergőtűz is, amelyet a németek zúdítottak a bevonuló francia és angol csapatokra. A franciák öröme határtalan, mert Noyon visszafoglalásával Páris most már nem fenyegeti veszedelem.

A Basler Nachrichten jelentése szerint a Reuter-ügynökség közli, hogy az új csata Arrastól, amely augusztus 26-án indult meg, kedvező lefolyást vesz ugyan, azonban eddig aránylag nagyon kevés német foglyot küldöttek

a front mögé. A németek igen jól és szívósan védekeznek. Az operációk a legutóbbi 24 óra alatt korlátozottak voltak, a harci tevékenységet azonban az entente energikusan folytatja. A németek állandóan elkeseredett támadásokba mennek át.

Berlin, aug. 30. A Times a következőket írja: A nyugati fronton az események odáig fejlődtek, hogy a döntésnek minden pillanatban be kell következnie, azonban a németek ellenállása olyan szívós és erős, hogy kérdéses, vajjon képes lesz-e az entente minden stratégiai célját elérni?

A németek az elszenvedett vereségek után nagyon örülnének, ha télire sikerülne nekik mintek a Somme csatátér vigasztalan pusztaságán és Hindenburg legutóbbi visszavonulásának sivár utvonalaín megállítani, feltéve, hogy sikerülne nekik nem tulságosan hátul levő vonalakban megállapodniok. A mi szándékunk természetesen az, hogy ne hagyjuk meg nekik a szabad választás előnyét.

Nyilvánvaló, hogy a németek, ha a

nyugati fronton kivivható győzelem reményét feladták, egyik-másik helyen vonalaik nagyarányu megrövidítésére fogják magukat elhatározni. Ez helyes lenne, de számolniok kell azzal a le-sújtó hatással is, melyet egy ilyen visszavonulás Németország lakosságá-ból kiváltana.

A hollandi ujságok közlése szerint Foch egy új rendkívül hathatós gáz felett rendelkezik, mely óriási lánggal robban fel. Az amerikai csapatoknak folyton való szaporodása és a technikai fölény folytán Foch képes arra, hogy az offenzívát továbbra is folytassa.

Német jelentés a nyugati nagy csatáról.

(M. T. I.) A Wolff ügynökség je-lenti:

A nyugati nagy csata nem csökkenő hevedésséggel folyik tovább és az ellenséget napról-napra arra kényszeríti, hogy megtitkult kötelekeit friss erővel pótolja. Az angolok támadásainak a nagy csata nyolcadik napja sem hozott sikert. A harc sajátos jellege hozza magával, hogy az angolok soha sem tudják, vajjon a németek el akarják-e fogadni a csatát, vagy pedig harc nélkül akarják feladni a taktikailag értéktelen terepet. Olyan szakaszokon, melyeket a németek régen elhagytak, az angolok óvatosan tapogatóznak előre, úgy, hogy gyenge német járőrök kevés gépfegyverrel félnapokon át tartóztatják fel őket.

Ezzel szemben az angolok erős oszlopokkal rontanak neki jól kiépített német állásoknak és így a lesben álló gépfegyverektől és ütegektől nagy veszteségeket szenvednek.

Amit a németek a Somme erdőségeiben legutóbbi előnyomulásuk idején felépítettek, most tervszerűen elpusztítják. A vasutakat, utakat, építményeket a fedezékekkel együtt egymásután robbantják fel.

A jelentéktelen pusztá területekért folyó harcok fő terhét ismét ausztráliai hadosztályok viselik. A Somme és Chaulnes között másodszor vagy harmadszor vetik őket harcba. Chaulnestől délre a franciák már kénytelenek voltak felváltani az angol csapatokat.

26.000 fogoly, 100 ágyu.

Angol és francia jelentés a legújabb harcokról.

A Sommetől délkeletre levő csapataink az új folyamán is fentartották az ellenségre kifejtett nyomásukat. A Sommetől északra keleti irányban nyomulnak előre. Az éjszaka a harci fronton aránylag nyugodtan telt el. A Scarpetől kétoldalt az ellenség tegnap este és az új folyamán Brientől keletre, Vis en Artoistól délkeletre és Coviell közelében nagy ellentámadásokat hajtott végre. Ezeket a támadásokat az ellenség veszteségeivel súlyos harcok után visszavertük. Az új folyamán Oppytól nyugatra berendezett előretolt állásainkat ismételt ellenséges támadások következtében visszavontuk. Az augusztus 21-ének reggele óta ejtett foglyok száma meghaladja a 26.000-et, a zsákmányolt ágyuké a százat. A Sommetől délre és északra lefolyt legutóbbi harcokban a tankok minden lehető alkalommal tevékeny részt vettek és a gyorsasággal és más fegyvernemekkel együtt működve, vitéz és igen hasznos szolgálatakat tettek.

Az új folyamán heves tüzerharc a Somme parton. Lotharingiában több német rajtaütés eredménytelen maradt. A német vonalakba kétszer betörve, a franciák 15 foglyot szállítottak vissza. Egyebütt az éjszaka nyugodt volt.

A villamosmű zárszámadása.

A felügyelőbizottság ülése.

Nagyvárad város villamosművének felügyelőbizottsága tegnap délután tartott ülésén tárgyalta a városi villamosmű 1917. évi zárszámadását. A számadásokról kitűnik, hogy a villamosmű a legnagyobb erőfeszítések dacára ért el 10,6 százalékos bruttónyereséget.

Az ülésen Rimler Károly polgármester elnöksége alatt Schwarcz Antal, Kelen Béla, Kőszeghy József főmérnök, Rimanóczy Béla villamos igazgató és dr. Soós István jegyző vettek részt.

Az igazgató előterjesztette a július havi üzembről szóló jelentést, amelyben felsorolja a hónap folyamán szokatlanul sűrűn előfordult üzemzavarokat.

Rimler Károly elnök kérdést tett, hogy mi az oka a sok üzemzavarnak? Különösen

az új vízmű részére teljesített áramszolgáltatásnál fontos, hogy zavarok ne álljanak elő.

Kőszeghy József főmérnök a vízmű érdekében szükségesnek tartaná, hogy az oda szükséges áram vezetésére kábeleket fektessenek le. Üzemzavar esetén megtörténhet, hogy nem lesz a tűzoltáshoz víz.

Rimanóczy Béla igazgató: A gyakrabban előfordult üzemzavarokat a sűrűn ismétlődő viharok okozták; a kábelek már régiek, felmondták a szolgálatot, a szigetelés az időjárás viszontagságait nem bírják ki, meglazulnak. A javítás nehéz, mert sem munkaerő, sem anyag nincs. Szerencsére csak részlegesen voltak az üzemzavarok. Mindig igyekeznek az áramot üzemzavar esetén más vonalba bekapcsolni, de ez időt kíván, mert előbb be kell járni a vonalat, hogy a baj helyét megállapítsák. Kábelt ma nem lehet kapni.

A jelentést tudomásul vették.

Ezután a villamosmű 1917. évi zárszámadását terjesztette elő Rimanóczy Béla igazgató. Az évi áramtermelés 5.430.000 kilowatt volt; a könyvforgalom 14.000.000 K, a pénztárforgalom 5.094.000 K volt. A bruttónyereség 10,6 százalék. — A zárszámadást elfogadták.

Ezután az igazgató, a főgépész, két gépkezelő, főkönyvelő, főszereelő, leolvasó jutalékát 50300 koronában állapították meg.

A m. kir. államvasutakkal a szerződés megkötését nem javasolja a bizottság, hanem értesítik az igazgatóságot, hogy a szénárak és a szállítási tarifaemelés folytán a világító áram-t 6 fillérrel, a motorikus áramot szeptember 1-től emelik fel.

Még néhány apróbb ügy letárgyalása után az ülés véget ért.

Biharmegye árvaszékének összes tisztviselői kiléptek az országos egyesületből.

Kongresszust hívtak össze.

Ismertettük ama memorandumot, amelyet Udvarhelyi Béla biharmegyei árvaszéki tanácselnök készített s amelyet Malatinszky Lajos főispán személyesen nyújtott be a belügyminiszterhez.

A sűrű kormányválságok miatt is, nem jött válasz erre a memorandumra. Ezért Angyal Emil győrvármegyei árvaszéki elnökhelyettes újabb memorandumot dolgozott ki s megkereste a Vármegyei Országos Közigazgatási egyesület igazgatóságát, hogy az illetékes helyeken járjon el s a pestvármegyei közgyűlési termet a kongresszus céljaira szerezzék meg.

Az országos egyesület igazgatója Horváth József dr. udvari tanácsos azonban elzárkózott ezen kérés teljesítése elől s ezt átiratban tudatta Biharmegyei ülnöki és fogalmazói karával, amely tegnap rendkívüli ülést tartott ez ügyben. Fráter Kálmán elnökhelyettes vezetésével.

Udvarhelyi Béla tanácselnök előadta, hogy Horváth József dr. udvari tanácsos elutasító választ adott az árvaszéki ülnökök memorandumára s hatáskörén túl a megyei és árvaszéki ülnöki karnak illetményüknek a főtisztviselőikével egyenlősítése tárgyában

megindított igazságos mozgalmát, mint szerinte fiaszkóval végződött, nagy jövőbe látással, lekicsinyelte az egész mozgalmat az országos egyesület azon kötelékében kívánta volna elparentáltatni, ahová az, — mint nem szaktudományi kérdés, — egyfelől nem tartozik, másfelől, ahonnan az ülnöki kar csak mindig indokolatlan mellőzést és tájékozatlanságból eredő lekicsinyelést tapasztalt, tekintettel arra, hogy Biharvármegye árvaszékének ülnöki és fogalmazói kara jogos ambíciójának szárnyait, ernyedetlen szorgalmának, szaktudásának megfelelő, jövőre boldogulása iránt joggal támasztható reményért az egyesületi kötelék, minden ok nélkül úgy is terhes nyűgétől kitépni, porba tiportatni nem engedheti: indítványozza, hogy minden ülnöknek tetszésére bizassék, hogy a történetek után is tagja óhajta maradni az országos egyesületnek, vagy nem?

Indítványozta továbbá, hogy az általa szerkesztett s a főispán által a hadügyminiszteriumhoz benyújtott memorandum elintézéséért nem hogy biztatás, de majdnem egy év alatt még válasz sem érkezett s mert az Angyal Emil által szerkesztett és sokszorosított újabb memorandum sorsára is kedvezőbb, ha annak benyújtása egy imposz, országos kongresszusból kifolyólag fog megtörténni: mondja ki Biharvármegyei ülnöki kara, hogy az országos kongresszus megtartásához feltétlenül ragaszkodik s azon az ülnöki és fogalmazói kar minden tagja kivétel nélkül egytől egyig részt vesz.

Álljon meg egy napra a toll azok kezében, kik a hadiárak és rokkantak elhelyezésének, vagyonuk megmentésének magasabb kérdéseivel — a jogos előmenetel elől indokolatlanul elzárva, a nehéz megélhetés idegőrlő gondjainak prédájául hagyva is, — lankadatlan buzgósággal foglalkoznak, hátha ezen „sokatmondó némaság” reájuk tereli azok figyelmét, akiknek módjukban áll ambíciójukat kielégíteni, igaz ügyüket diadalra juttatni s az 1912. évi LVII. t. c. 18. §-ának ama rendelkezését, mely a vármegyei ülnöki kart, szemben a viszonos állásuaknak ki mondott főtisztviselőikkel, örökre — talán a magasabb képesítés miatt — a VII-ik fizetési osztályban felejtéi novelláris uton — mondhatni egyetlen tollvonással — hatályon kívül helyezni.

Nagy Lajos ülnök a következő pótlást ajánlja az indítványhoz:

Amidőn mindenképpen magáévá teszi az előterjesztett s indokolt indítványt, a maga részéről kéri, hogy ne a tagok tetszésére bizassék a vármegyei országos közigazgatási egyesületből való kilépés, hanem Biharvármegyei árvaszékének ülnöki és fogalmazói kara mondja ki határozottan, hogy az egyesületből testületileg kilép.

A gyűlés határozata az lett, hogy Biharvármegyei árvaszékének ülnöki és fogalmazói kara a „Vármegyei országos közigazgatási egyesület” kötelékéből testületileg kilépett s a jegyzőkönyv egyik példányát, mint kilépési nyilatkozatukat tartalmazó okmányt, az egyesület igazgatóságának megküldi; továbbá az illetményük rendezése tárgyában már beadott, valamint a most benyújtandó újabb memorandum kedvező elintézésének biztosításául az országos kongresszusnak Budapestre leendő egybehívásához feltétlenül ragaszkodik s kötelezőleg kijelenti, hogy azon egytől egyig meg fog jelenni.

Az ülésen résztvettek: Fráter Kálmán elnökhelyettes, Jerzsák István tanácselnök, Udvarhelyi Béla tanácselnök, Nagy Lajos, Beóthy Lajos, Beliczay Elek, Tóth Albert, Jantsovits Jenő dr., Kraniczky Kálmán, Biszterszky Iván, György László ülnökök, Gerlán Gábor dr. tb. ülnök, Ertsey Ernő dr. fogalmazó, Kovásznay Marcell dr. fogalmazó és Bulzán János tb. ülnök, mint jegyző.

Olaszországi foglyaink borzalmi.

Cseh és olasz kegyetlenkedések.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti a Sajtóhadiszállásról: A 43. gyalogezrednek egyik olasz fogságból megszökött szakaszvezetője elbeszélte, hogy fogságbajutásakor ő és a többi fogságba került védtelen társaira egy cseh osztag szöges ostorokkal és drótkorbácsokkal támadt rá. Midőn az olasz gyűjtőállomásra haladtak, az olaszok bántalmazták őket s ezt ordították feléjük:

— Osztrákok! Disznók! Elakarjátok venni Velencét és raktárainkat, fehér kenyereinket és borunkat!

Egyik helyen u közben az olasz katonák kézibombákat dobtak feléjük, amelyet az olasz tisztek szó

nélkül néztek. Két társuk utközben meghalt.

A csehek letépték foglyaink sapkájáról a rozettát, a gyűjtőállomáson egy olasz tiszt elszedte a toglyok értéktárgyait, óráit, gyűrűit, okmányait s vitézségi érmeit, egy olasz kapitány pedig felszólította őket, hogy fizetés ellenében lépjenek be az olasz hadseregbe és küzdjenek az osztrák-magyar hadsereg ellen.

Néhány köztük levő cseh erre hajlandónak is nyilatkozott, de a magyarok, osztrákok, németek, bosnyákok, oláhok ellentmondtak. Az olasz kapitány erre megfenyegette őket, hogy földalatti börtönbe zárhatja, ahol el fognak pusztulni.

Albániában nem volt nagyobb harci cselekmény.

Budapest, aug. 30. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harcér.

Maritól délre lovassági rohamcsapataink megtámadtak egy ellenséges támaszpontot. A megszálló legénység egy részét elfogták. A cencei völgyben is sikerrel dolgoztak rohamcsapataink.

A Hétközség fensikjén a harci tevékeny

ség növekedett. Asiagonál és a Col de Rosotól északra az ellenség heves tüzéségi előkészítés után több előretörést kísérelt meg, amelyeket részint tüzelésünkkel, részint ellenlökéssel visszavertünk. Tegnap reggel nagy repülőgépeink megtámadták a Monte Belluna pályaudvart és 50 bombát dobtak le.

Albániában nem volt nagyobb harci cselekmény.

A vezérkar főnöke.

Az antant döntő offenzívája még ezután következik.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Baselből jelentik: A Baseler Nachrichten közli: Párisi jelentések szerint Foch táborok eddigi offenzívájában az amerikai csapatokat még nem használta fel. A döntő offenzíva még ezután következik, amelyekben az amerikai hadsereg teljes erejével fog részt venni.

Osztrák-magyar egységek a verduni fronton.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Bécsből táviratozzák: A Neues Wieren Journal jelenti a sajtóbizottság engedélyével: Párisból érkező jelentések szerint osztrák-magyar egységek érkeztek a verduni frontra. Az eddigi egységek erejét nem lehetett megállapítani. Az egész francia sajtó élénken kommentálja a monarchia csapatainak megjelenését.

Két amerikai csapatszallító gőzös elsüllyesztése.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Tageblatt jelenti Rotterdamból: Hírlik hogy 15 és 23-ika között egy német tengeralattjáró elsüllyesztett két amerikai csapatszallító gőzöst. Az egyik gőzösről 264, a másikkól 619 amerikai katona vesztette életét. A hír közlését eddig a cenzura megakadályozta.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 30-án este:

Avrastól délkeletre széles fronton megindított nagy angol támadások megghiusultak. Helyi küzdelmek Noyontól délkeletre és Aylettenél.

Nagy küzdelmek az Arras-Cambrai-uttól délre.

Berlin, aug. 30. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

A Lis mindkét oldalán és a Scarpetól északra előtéri harcok. Arrastól délkeletre a harctérre beérkező ellenséges gyalogságot és páncélkocsikat tüzéségi és harci repülőink hathatós tüzelés alá vettek. Dél tájon az ellenség ismét folytatta támadásait, ennek a sulypontja az arras-cambrai uttól délre volt. A chorlsi és Koncaine felől előrenyomuló ellenséget kemény tusában visszavertük. Délben az ellenség behatolt Bulecourt és Riencourtba, a korábbi csaták árok labirintjában és páncélmezőin elkeseredett harcok dultak. Riencourtot visszahódítottuk az ellenségtől és Bellacourt keleti részét is visszafoglaltuk. Délután az ellenség támadásait kiterjesztette Bepaume északkeleti részére, a támadás többnyire már tűzönkben összeomlott.

St. Lueger és Murin felől ötször támadott hevesen az ellenség. Sok páncélos kocsit megsemmisítettünk. A Sommetól északra a védelmet a folyótól délre végrehajtott mozdulatokkal kapcsolatban áttettük Bapaumtól keletre. A Perronnetól északnyugatra levő vonalra az ellenség tegnap csak habozva követett bennünket. Bapaumetól Combles és Lauretas helyiségeken át Peronne és az Ois között gyalogsági harcok.

A Somme nyugati partján erős támadásokat, amelyeket az ellenség a Veslétől délkeletre és Noyon felől intézett, a városból északkeletre levő új vonalaink ellen, visszavertük. — Az Ailette mellett a franciák Folembraitól nyugatra csekély mélységben megvetették lábukat a folyó keleti partján.

Az Ailette és az Aisne mellett pedig az amerikaiakkal együtt ismét megkezdtek támadásaikat. St. Mard és Saigny között az ellenség kora reggel óta rohamozott állásaink ellen. — A páncélos kocsik minduntalan újabb, nagyon mély tagozású gyalogsági támadó hullámokat vezettek ellenünk. Magdeburgi, hannoveri, thuringiai és a gárdaezredek itt az ellenség kétszeres erejű nagy támadásait teljesen megghiusították. 72 páncélkocsit szétlőttünk. Kraomayer altiszt, Menkse és Schlottau őrvezetők az első gárdaezred egy géppuskás osztagával együttesen öt páncélos kocsit semmisítettek meg. A 165. gyalogezred husz páncélos kocsit pusztított el. A franciák a tegnapi napon sulyos vereséget szenvedtek, veszteségeik szokatlanul nagyok, a beszállított foglyok tiz különböző hadosztályból valók.

Ludendorff, első főszállásmester

* **Minisztertanács.** Budapestről telefonon jelentik: Holnap délelőtt 10 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklete alatt minisztertanács lesz.

Miért drága a cipő?

Ez cím alatt múlt vasárnap megjelent cikkünkre vonatkozólag Lukács Ödön polgármesterhelyettes ur a következő helyreigazítás közlését kéri:

A „Tiszántúl” 1918 augusztus hó 24-iki 187. számában megjelent: „Miért drága a cipő?” című cikkben többek között, a következők foglaltattak: „A bátorhangu adataival megdöbbenő előterjesztést ezután, Róth Henrik a protekció leleplezésével fejezi be, hogyan történik a cipőellátás Nagyváradon, kik, miért kapnak több és jobb cipőt és mi a protekció alapja?”

Minthogy a cikknek ez a passzusa burkoltan bár, de félreérthetetlenül meg nem engedett kedvezésekkel gyanúsítja a közlelmezési ügyosztály cipőosztályát, elrendeltem Róth Henrik cipőkereskedőnek jegyzőkönyvi kihallgatását, amelynek során Róth Henrik a következőket mondotta: „A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara, mint kereskedő tagját, felhívott arra, hogy a központoknál észlelt hibákra tegyem meg észrevételeimet.

A kamarához intézendő előterjesztéséből szerezte a „Tiszántúl” nálam megjelent munkatársa cikkének adatait, amelyek egy részét azonban hibásan és hiányosan reprodukálta a „Tiszántúl” hasábjain.

Én a magam részéről csupán az Országos Cipőközpont működését tettem tárgyiagos és szakszerű kritika tárgyává és így a „Tiszántúl” cikkének Nagyváradra vonatkoztatott része, nyilvánvalóan tévedésen, vagy félreértésen alapszik.

Már a kamarának hozzám intézett felhívásának természetében is gyökerezik ez, de a magam részéről kijelentem, hogy Nagyvárad város közlelmezési ügyosztálya cipőosztályának működését illetőleg, előterjesztésében adat nem foglaltatik, a cipőelosztás pártatlansága és arányossága ellen kifogást nem emelhetek „protekciók” gyakorlásáról tudomásom nincs és távol állott tőlem a „leleplezés” szándéka.

Tisztelettel
Lukács Ödön
polgármesterhelyettes.

Ugyancsak nyilatkozatot küldött be Mannhart Jenő is. Nyilatkozatában előadja, hogy nem felel meg a valóságnak, mintha ő 24 óra alatt lett volna kiskereskedőből nagykereskedő, a mi képtelenség, hanem 8 év alatt küzdötte fel magát. Most csak az történt, hogy detail üzletét átadta rokkant öccsének. Ő a cipőközpontnak nem tagja, anélkül kevésbé igazgatósági tagja. Tagja ellenben a Magyar Cipőnagykereskedők Társulatának, mely a kereskedelmi miniszter felhívására alakult meg. A nyilatkozat szerint ez Nagyvárad városára csak nagyon örvendetes fordulatot jelent.

Ugyanis még 8 napja sincs, hogy a Magyar cipő nagykereskedők működésüket megkezdték s már is a részükre átengedett kész árukat mind átvették, s azonnal meg is kezdték azoknak az elosztását.

A Népruházati Bizottsággal már megállapodtak, hogy a nagyvárad készítményekből előbb a nagyvárad érdekeltségét elégítik ki, s addig egy párat sem továbbítanak, míg az itteni érdekeket a lehetőséghez képest ki nem elégítik. Budapestre egyetlen párat sem küldenek, hanem csakis a szomszéd városokba, a Népruházati Bizottság által megnevezett kereskedőknek.

Rendőrök ruházata.

Németh Pál gyógyszerész és társai tegnap indítványt adtak be a város közgyűléséhez. Elmondják ebben, hogy a város derék rendőreinek nem tudott az idén ruhát adni, csak ruhapénzt utalt ki a tavalyi ruhailetek fedezésére, de a rendőrök ruhája szakadozott, foltos, rongyos s ők nem is tudnak szövetet beszerezni, így tehát télire nem lesz ruhájuk, se köpenyegük.

Csizmapénzükből pedig vettek ugyan talpbőrt a rendőröknek, de erről nem számoltak el s a csizma kérdés sincs megoldva, mert nem juthatnak csizmaszárhoz, és fejhez, télire tehát csizmájuk se lesz.

A detektívek ezenkívül ruhaszövetet nem kapnak, saját ruhájukban, tehát nem sokáig teljesíthetik nagy és veszedelmes munkájukat. Indítványozzák tehát, hogy a város vásároljon a Népruházati bizottság útján bármily színű szövetet, abból készíttessen ruhát és köpenyeket, vásároltasson csizma részére alkalmas bőrt, s azt adassa ki a rendőröknek, az elszámolást pedig sürgősen ejtesse meg, végül a detektívek részére végtessen ruhaszövetet a közpénztár terhére s azt adassa ki nekik, mert lehetetlenül kevés fizetésükből ruhára csakugyan nem telik.

Nem kételkedünk, hogy a tanács az indítványokat megvalósítja s már tegnap érkezett is 120 méter ruhaszövet a rendőrök részére, ez azonban még meg se közelíti a régi szövetet jószágban és tartóságban.

De ha nincs jobb ez is meg fog felelni a célnak. A fő az, hogy ruhája, köpenye, csizmája és szövete legyen a közrendőröknek.

A kenyérgyár szerződése

A jogügyi szakbizottság ülése.

A város és az Emilia malom által létesítendő hatósági kenyérgyárra vonatkozó szerződést tegnap tárgyalta Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága.

Dr Thury László elnöklete alatt dr Horványi Gyula, dr Thury Kálmán, dr Stern László és dr Dőri Ferenc voltak jelen az ülésen.

A szakbizottság több irányban eszközölt változtatást a szerződéstervezeten, amelyekkel azt célozza, hogy a város érdekeit minél jobban biztosítsa az alakítandó részvénytársaságban.

A főbb módosítások a következők: Nagyvárad városa nem 100,000 K, hanem 150,000 értékű részvényt, vagyis az összesnek 50 százalékát vegye át és pedig mint elsőbbségi részvényt.

Az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjai pártatlan számban legyenek és pedig a város részéről legyenek többségben s az elnök a városi kiküldöttek közül legyen. A kikötött 10 év után ha a város nem veszi át a részvények másik 50 százalékát, az Emilia malom r. t. a város tulajdonában levő részvényeket ugyan olyan áron tartozik átvenni, aminő árat az Emilia malom a saját részvényeiért kért a várostól.

A jogügyi bizottság csak szorosán a

szerződés jogi részeivel foglalkozott s erre nézve teszi meg javaslatát a tanácshoz.

Mivel azonban a szerződésnek fontos pénzügyi része is van, amelyekkel a jogügyi szakbizottság nem foglalkozott, a szerződés még a pénzügyi bizottság elé is kerül. Különösen nagyon fontos a gyár megváltásának a kérdésénél a területért a várostól kért horribilis összeg.

A Szigligeti-színház megnyitása.

A szinigazgató jelentése.

Két hónapi szünet után megnyitja Erdélyi Miklós a Szigligeti-színházban az évadot szeptember elején. Most jelent meg a színházi jelentés, amelyből látjuk, hogy az igazgató gyökeresen újraszervezte a társulatot; a régi jó erők mellett igen sok új tag van a gárdában.

Erdélyi Miklós igazgató igyekezett, hogy a háboru dacára is a rendelkezésére álló színészek közül a legjobb erőket szerződtesse s ezekkel is biztosítsa a szintársulat nivelését.

Az ujonnan szervezett társulat névsora a következő:

Művezető személyzet:

Erdélyi Miklós: művezető igazgató, rendező. Tóth Elek, Barics Gyula, Tihanyi Oszkár rendezők. Halmay Lajos titkár. Váradi Aladár, Sz. Szathmáry Endre karnagyok. Négyessy Mátyás sugó és könyvtárnok. Vihari Béla ügyelő. Horváth Marietta táncmesternő. Klein Ilona, Klein Kata pénztárnokok.

Előadó személyzet:

Nők: Aggházi Melinda új, Aranyosy Aranka új, I. Gazdy Aranka, Hevesi Mariska, Horváth Nusi új, Josika Mici új, E. Kovács Mariska, B. Koppán Margit új, Katona Irén új, H. Körössy Juci, Olgyay Lenke új, Pósta Piroska új, Pápainé Margit új, T. Pogány Janka, G. Polgár Mariska.

Férfiak: Barics Gyula új, Bihari Akos, Békefi Lajos, Deák Kornél új, Gróf László, Halmay Lajos, Harsányi Miklós új, Négyessy Mátyás új, Stoll Béla, Szigeti Jenő, Tamás Alfréd új, Tóth Elek, Tihanyi Oszkár, Vihari Béla új, Váradi Lajos.

Karszemélyzet:

Nők: Boros Margit, M. Balogh Böske, Csige Rózsi, H. Czene Stefánia, Enyediné Margit, Hidasy Jolán, Horváth Marietta, Kozma Böske, Krizsán Rózsi, Lengyel Margit, Nagy Margit, Németh Janka, Pataky Erna, Cz. Rác Nusi, V. Sándor Mariska, Vihari Béláné.

Férfiak: Csengeri Lajos, Enyedi Imre, Éleskövy József, Jakab Elek, Kallos Béla, Molnár Rezső, Mátrai Miklós, Patai József, Pálfi Boldizsár, Szabadkay Miklós.

A 4. honvédegyalogezred működik az előadásokon.

180 esti előadásra bérletet nyit az igazgató a következő feltételek mellett: 60 A, 60 B, 60 C, bérletes napokra.

Bérleti árak: Nagy páholy 60 A—B vagy C bérleti előadásra 1260 korona. Rendes páholy 60 A—B vagy C bérleti előadásra 990 korona. Zsölle I só sor 60 A—B vagy C bérleti előadásra 270 korona. Zsölle II—III. sor 60 A—B vagy C bérleti előadásra 225 korona. Körszék 60 A—B vagy C bérleti előadásra 180 korona. Támlásszék 60 A—B vagy C bérleti előadásra 135 korona.

Erkély első sor 60 A—B vagy C bérleti előadásra 114 korona.

Bérelni lehet szeptember hó 1-étől reggel 9—12 ig és d. u. 3—5 óráig a Szigligeti színház titkári irodájában. A bérleti összeg első fele a bérleti jegy átvételekor, a másik fele a 30 ik bérlet lejártá előtt fizetendő.

A 37-esek mükiállítása a konakban.

A nagyváradai 37 ik József főhg. gyalogezred József főherceg vezérezredes fővédnök sége és báró barenfelsi Rhemen Adolf vezérezredes, Szerbia katonai kormányzója védnöksége alatt f. év szeptember havában magyar mükiállítást rendez a belgrádi konak termeiben.

A kiállítás, melynek jövedelme a biharmegyei 37-es katonák özvegy és árvaalapját gyarapítja, a következő magyar festő és szobrászművészek műveit öleli fel: Balogh István, Bató József, Beck Ö. Fülöp, Berény Róbert, Czigány Dezső, Dezső Alajos, Csók István, Iványi Grünwald Béla, Fémcs Beck Vilmos, Ferenczy Béni, Gyöngyössy Elemér, Hagyk István, Kövesházi Kalmár Elza, Kernstok Károly, Major Henrik, báró Mednyánszky László, Kozma Nándor, Pertróth Csaba Vilmos, Mártonffy Ödön, Medgyessy Ferenc, Rátzay Pál, Rippl Rónai József, Schramm Viktor, Tihanyi Lajos, Vedres Márk.

A kiállítás f. évi szeptember 15-én nyílik meg. A kiállítást József főherceg vezérezredes nyitja meg, képviseltetik magukat: a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszterium, az O. M. szépművészeti muzeum, a Képzőművészeti társulat.

Egy havi börtön fogolyszöktetésért.

A berekböszörményi hadiasszony büne.

Berekböszörményben történt még a múlt év augusztusában, hogy Horváth Lajosné, akinek a hitese ura 1915 óta orosz hadifogságban volt, egy napon pénzzé tette férje vagyonát, az ura ruhájába felöltöztette Badovan Rapojeviks munkára kiadott szerb hadifoglyot, maga mellé vette egy hat éves és egy három éves gyermekét s felült a vonatba azzal a szándékkal, hogy Szerbiába, vagy Romániába szöknek s ott férj és feleség lesznek.

A szökés Tövisig sikerült, az ottani állomáson azonban a csendőröknek feltűnt az utazó paraszt család, amelyből feltűnően ki vált a paraszt gúnyába öltözött Radovan Radojevic. A megindult vizsgálat során minden kiderült, s a szökevényeket letartóztatták.

A nagyváradai kir. ügyészség az asszony ellen a hadviselés érdekeit sértő fogolyszöktetés büntetése címén emelt vádat s a vád alapján a bíróság a tegnapi megtartott tárgyaláson Horváth Lajosné egy havi börtönre ítélte. Az ítélet jogerős.

* A Magyar Távirati Iroda új vezetője. Budapestről jelentik: Radó Samu legközelebb távozik a Magyar Távirati Iroda vezető állásából és helyét dr. Fabró Henrik ismert nevű újságíró, a neves gyorsíró foglalja el. A változás még ez év végén megörlténik.

Oroszország az antant konzulainak vagyonát lefoglalta.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Daily Mail jelenti Pétervárról, hogy a kormány az antant konzulainak és követségeinek a pétervári bankokban levő betétjeit lefoglalta az orosz viszont követelések biztosítására.

Repülőtámadás Konstantinápoly ellen.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: Ellenséges repülők a 28-ára virradó éjszaka bombákat és bujtogató tartalmu cédulákat dobtak Konstantinápolyra. A bombák igen csekély anyagi kárt tettek. Egy gyermek meghalt 11 ember megsebesült.

A német-spanyol válság változatlanul komoly.

Bécs, augusztus 30. A Fremdenblatt berlini tudósítója jelenti lapjának: A Spanyolország és Németország között folyó tárgyalásokról a legjobb forrásból azt hallom, hogy a helyzet még mindig változatlanul komoly. A tárgyalások még tartanak, de természetesen nem kell feladni a reményt, hogy

a nehézségek kedvező megoldáshoz fognak vezetni. Számítani kell arra is, hogy a németellenes pártok befolyása nagyon hatalmas és hogy a spanyol kormány kebelében is vannak ez árnyalatnak képviselői. Semmiesetre sem indokolt tehát egyes lapok optimizmusa.

Változások lesznek az antant főparancsnokságában.

Budapest, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Humanite jelentése szerint az antant főparancsnokságában már a legközelebb nagy változások várhatók.

HÍREK

* Személyi hir. Dr. Beöthy László v. b. t. t. tegnapi Nagyváradra érkezett.

* Biharmegye 2800 vagon búzával intézi a közellátást. Fráter Barnabás alispán tegnapi értekezletet tartott a vármegye főszolgabíráival, akik mindannyian megjelentek s beszámoltak arról, hogy hány vagon búzát tudnak az ellátatlan lakosság számára biztosítani s minő intézkedéseket tettek arra, hogy a kiszabott mennyiséget beszállíthassák. A referátumok kielégítőek voltak s megbeszéltek, hogyan tartsák vissza járásaikban a felesleges gabonát október 1-től, mert addig mindenki vásárolhat a saját községében. A vármegye visszatérhető gabonamennyisége 2800 vagon s ennek előteremtésére Elek Mór közelelmezési előadónak pontosan kidolgozott tervzetét elfogadták. Jelentő, hogy a népben a fejkvóta javítására való törekvés erősen kifejlett, éjjel titokban csépeinek s dugják a gabonát. Ezt mindenáron megakadályozzák. Margittán meg kellett tiltani a járgánnyal való cséplést, mert a járgányba fogott lovakat háromszor naponta búzával etették.

* A cipőkészletek jegyzékét ki kell függeszteni. Felhívom a cipőkereskedőket, hogy visszaélések elkerülése végett a raktáraikon levő cipők jegyzékét üzleteikben szembetűnő helyen kifüggeszessék és a jegyzéket minden egyes vásárlás után megfelelően kijavítsák. A kimutatások helyességét a cipőosztály állandóan ellenőrzi. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* A főreáliskola beiratási díja. Az állami főreáliskolában miniszteri intézkedés folytán a beiratásoknál 26 K 60 fillért kell fizetni.

* A tanítást szeptember 20-ig meg kell kezdeni. Sürgős leiratot kapott tegnap Fráter Barnabás alispán. A belügyminiszter közli vele a kultuszminiszternek az iskola-fentartó hatóságokhoz intézett rendeletét, a melyben kijelenti, hogy a természetlelet végrehajtása céljából a cséplésnél igénybe vett tanerőket legfeljebb szeptember 30-ig lehet még felhasználni, de ezek is október elsején kötelesek iskoláikban a tanítást megkezdeni. Az iskolákban a tanítás az igénybe nem vett tanerőkkel szeptember 20-án megkezdendő.

* Verner Kálmán köruton. A vármegye hadigondozó elnöke Biharban népirodákat akar szervezni és pedig járásokint egyet, összesen tizenötöt. Ezek a népirodák a hadiárványok, hadiözvegyek és rokkantak ügyeit intézik, levelezéseket folytatnak és jelentésben számolnak be a nagyváradai központnak. Vezetők a járásokban lakó ügyvédek lesznek, akik erre hajlandóságukat kijelentették Verner Kálmán elnöknek. A népiroda vezetői tiszteletdíjat kapnak. Verner Kálmán elnök már három járásban szervezte a népirodát s most köruton van, hogy a többi is hamarosan működésbe hozza. A közigazgatásban ez az első modern szervezet.

* Gabonához jutott a Haditermény. A rendőrség földszintjéről tegnap zsákszámba rakták kocsira a gabonát: búzát, árpát, tengerit, rozst, kétszerest, sőt lisztet is. Ezt a rendőrség gyűjtötte össze, úgy hogy lefoglalta a csempészett gabonát a vasutnál és a piacon. — Főképp Molnár Márk vasuti rendőrmester jeleskedett a lefoglalásban, de Ehrlich Imre rendőrbíró is sokban hozzájárult, hogy tegnap 150 zsák gabonát kapott a Haditermény, tehát mintegy 1200 kilogramot. Büszke is volt Ehrlich Imre rendőrkapitány erre a sikerre, amely a közelelmezésnek ilyen eredményt hozott. Kapott a közelelmezés ezenkívül sok cukrot, frank kávé, árpakávé is.

* **Jóváhagyta a belügyminiszter a 35 százalékos pótlékot.** *Malatinszky Lajos* főispán Zalaegerszegről tegnap érkezett haza Nagyváradra s *Rimler Károly* polgármesterrel hosszas tárgyalást azokról a kérdésekről, amelyeknek elintézését Budapesten a miniszteriumokban megsürgette. Mint értesülünk, a főispán felkereste a kormányelnököt is s *Wekerle Sándor* dr megígérte, hogy a város legutóbbi határozatát, amely a tisztviselőknek szociálpolitikai pótlékot szavazott meg s amely az idősebb tisztviselőket érinti legjobban, továbbá a várakozási idő leszállítását mondta ki s **35 százalékos városi pótlékot adott a város összes alkalmazottainak jóváhagyta.** A leirat a jövő hó elején érkezik Nagyváradra.

* **Az új bélyegek.** Megírtuk, hogy legközelebb a király és a királyné arcképével új bélyegek kerülnek forgalomba s ma már a hivatalos lap közli is a kereskedelemügyi miniszter rendeletét, amely tudatja, hogy az új postatarifa következtében a most forgalomban lévő 3, 10, 15, 20, 25, 35, 40, 50, 75 és 80 filléres bélyegek megszűnnek s új 4, 10, 15, 20, 25, 40, 45, 50, 95, 120 és 140 filléres bélyegek kerülnek forgalomba. Az új filléres bélyegek kerülnek forgalomba. Az új 10, 15, 20 és 25 filléres bélyegen a király, az új 40, 45, 50 és 95 filléres bélyegen pedig a királyné arcképe lesz.

* **Ki utalja ki a pótdagokat?** Levelekkel árasztják el *Lukács Ödön* főjegyzőt, hogy utaljon ki pótdagokat. Van nap, hogy 2-300 ilyen kéréssel érkezik hozzá s ha egyebet se tenne, mint ezeket intézni, akkor is kevés lenne a napi munkaideje. E levelek nagyobbik része jogosulatlan kérésekből áll, egyrésze pedig szemelláthatólag prepotens és túlzott. Legjobb, ha nem írnak levelet a főjegyzőhöz, de aki ezt teszi, annak tudomására hozzuk, hogy ezután ilyen leveleket a közlélményi ügyosztályhoz továbbít a főjegyző s ott *Dénes Béla* igazgató, *Schercz Károly* osztályfőnök és *Antal Sándor* bírálják el a kérés jogosultságát. A levelekre választ senki se várjon, ha kérését jogosnak tartja, forduljon a hivatal vezetőihez. Itt emlíjük meg, hogy a Szabadságnak az a hirtel, mintha 18 vagon kockacukrot kapna a város, nem felel meg a valóságnak.

* **A főreáliskola visszaköltöztetési költségeire** újabban lovag *Sperker Ferenc* püspökségi jószágkormányzó 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe; rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Kinek mennyi burgonya jár.** A m. kir. Közlélményi miniszter rendelete folytán tudomására hozom a város közönségének és az érdekelteknek, hogy az 1918. évi burgonya termésből házi és gazdasági szükséglet céljára visszatartható legmagasabb mennyiségeket a város területén a következőképpen állapítom meg. Termelő saját burgonya terméséből visszatarthatja: 1. Házi szükséglet címén: a) a nehéz testi munkát végző felnőtt családtagok részére személyenként évi 120 kg. t. c) egyéb ellátandók részére személyenként 100 kg. ot, c) időszaki munkások részére ellátásuk tartamára, de legfeljebb három hónapra havi 30 kg. d) cselédek részére a cselédszerződésükben kikötött mennyiség, amennyiben az 1. a) és b) pontokban feltüntetett adagokat nem haladja meg. 2. Nem termelőknél vagy olyan

termelőknél, akiknek termése a saját házi szükségletet nem fedezi, jogos házi szükséglete a) nehéz testi munkát végző felnőtteknél személyenként évi 120 kg. b) egyéb ellátatlanoknál 100 kg. Nagyvárad, 1918 aug. 28. *Lukács Ödön* polgármesterhelyettes.

* **Taufer Vilmos dr a főispánnál.** Az anya és csecsemővédelem ügyében *Taufer Vilmos dr* egyetemi tanár tegnap felkereste *Malatinszky Lajos* főispánt, aki *Rimler Károly* polgármester, *Konrád Jenő dr* bábaképezői igazgató bevonásával értekezletet tartott a csecsemővédelem előmozdítására vonatkozó tervek kivitele céljából.

* **Reklamációk az élelmiszerjegyek miatt.** Értesitem a város közönségét, hogy az új élelmiszerjegyek körül felmerült reklamációk hétfőn (szept. 2) kezdődnek. Miután az új élelmiszerjegyek ugyanis csak az általam később megállapítandó időponttól lépnek életbe, addig a régi jegyek bírnak érvénnyel, felhívom a város közönségét, hogy **szeptember hó 2-től kezdődőleg az első napokban csak azok jelentkezzenek, akik semmiféle jegyet még nem kaptak.** Akik átcserelést vagy több személyre való átcserelést igényelnek, azoknak kérése csak a jövő hét második felében vehető figyelembe. Figyelmeztetek mindenkit, hogy aki több személyre való igényt jelent be, mint amennyiről új jegyeit megkapta, azoknak jogosultságát közegeimmel állapítom meg s a félrevezetni szándékozók és visszaélők ellen a hatósági eljárást haladéktalanul meg fogom indítani. *Lukács Ödön*, polgármesterhelyettes.

* **A sebesült főhadnagy s a ligeti utonállók.** *Oláh Lajos* főhadnagy, aki bátorságát az isonzoí harcokban mutatta meg, ahol négysezer súlyosan megsebesült s kiütetéseket kapott vitéz magatartásáért, a ligetben sétált. Egy fa alatt több csirkefogót talált, jórészt a környék romlott gazfickóiból, akik mocsos dalokat énekeltek, gunyolódta a járókelőkkel s a nőket inzultálták. *Oláh* főhadnagy lovagiasan járt el, a vakmerő csoporthoz ment s így szólt:

— Menjenek haza és ne gyalázkodjanak itt.

Simi csibész erre pökhendien röhögve felelt:

— Ha nem tetszik, ne járjon erre. Azt hiszi félünk magától, mert kardja van. Van nekünk késünk és bicskánk.

Oláh főhadnagy erre vezényelt:

— Marrs innen, mert baj lesz, szemtelen fickók.

S a kardjához nyult. A csibészek, száma 8-12 en, akik a háborút itthon huzták ki, a sebesült főhadnagra akarták magukat vetni. A kard kiröpült hüvelyéből s a ripők banda egy pillanat alatt futott mindenfelé. A főhadnagy jelentést tett az ügyről a katonai rendőrségnek.

* **A Püspökfürdő vendége.** *Papp Antal* gör. kath. püspök Ungvárról, gyógykezelés és üdülés céljából a gyógyhatásáról híres Püspökfürdőbe, hosszabb tartózkodásra megérkezett.

* **A hadügyminiszterium mérleget vesz.** A cs. és kir. hadügyminiszterium árlejtést hirdet 1080 drb mérleg valamint a hozzávaló vas és horganyanyag súlytélékek szállítására. Ajánlatok ívenként 2 K és okmánybélyeggel ellátva közvetlenül a hadügyminiszterium 18. osztályához 1918. szeptember 15 ig küldendők be. A szállítási feltételekről, az ajánlattétel módjáról felvilágosításokat ad a hadügyminiszteriumi tájékoztató hivatal Budapesten, V. ker. Akadémia-utca 3. szám.

* **Pályázat irodai szerek szállítására.** Közljük az érdekeltekkel, hogy a nagyvárad kir. ítélőtábla a kir. törvényszék valamint a kerületébe tartozó járásbírók részére irodai szerek és anyagok szállítására pályázatot hirdet. A versenytárgyalás f. évi szeptember hó 27. napján délelőtt 11 órakor tartatik meg. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. Dr. Moskovits József s. k. elnök, Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* **A Nagyvárad Hatósági Munkaközvetítőben** (Reálskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 augusztus 29. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 3, bádogossegéd 1, fodrász 2, gyárimunkás, napszámos 16, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 1, kádár 1, kovács 4, kocsis 3, kerékgyártó 1, lakatos 8, munkásnő 7, molnár 1, szabó (férfi és női) 7, szeszfőző 1, szolgazemélyzet (hetes kocsis, kihordó 6, iparostanuló (fiu és lány) 10 keresk. tanuló 10, gépirónó 1, ács 1, kelmefestő 1, timár 1, szobafestő 1, pincérlány 2, szifgyártó 1.

Foglalkozást keres: bádogos 2, cimpfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 7, gépirónó 6, géplakatos 8, hentes 1, házvezetőnő 1, kárptos 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 25, kovács 1, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez ács) 2, szabó 1, szolgazemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 14 iparostanuló (fiu és lány 3, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 4, szeszfőző 1, mozdonyvezető 2, pénztárnoknő 1, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, gazdasági alkalmazott: kulcsár, ispán, gyakornok, felügyelő 4.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtt történik.

* **Megnyilt** a Körös-utcai régi jóhírnevű Korzó-kávéház. Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein József* tulajdonos.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és ének-tanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Püspök-fürdői kedvezményes jegyek** a Népszövetségi Hitelszövetkezetnél kaphatók.

* **Tanulságos római olajlenyomatú levelező-lapok** 19 féle változatban kapható a „Tiszántúli” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

TANÜGY

Nagyvárad r. k. elemi népiskolai leányiskola.

Orsolyazárda.

Az iskola négy osztályu, minden osztály külön teremben van elhelyezve, tehát négy osztályu, osztott rk. elemi népiskolai leányiskola.

A tanítás ingyenes, tehát tandíj nincsen. Csupán ifjúsági könyvtárra fizetendő minden tanuló után 50 fillér.

A beírást szeptember 2-7 ig tartó hat napon át délelőtt 9-11 óráig fogjuk tartani.

Kérjük a kedves szülőket, hogy gyermekeikkel együtt hozzák magukkal a gyermekeknek keresztlevelét (vagy keresztelési céduláját) s ha a gyermek az előző évben már járt iskolába, akkor az iskolai Értesítő könyvecskét.

Szeptember 8 án, vasárnap d. e. fél 10

órákor Veni Sancte a Szent Orsolya-rend templomában.

Nagyvárad, 1918 aug. 30.

Az igazgatóság.

Beiratások az iparostanonciskolában

A nagyváradai szakirányú iparostanonciskolában a beiratások szeptember 1-től 10-ig esz-közöltetnek. Felhívom azért az összes bármily foglalkozású (főnök) mester urakat, — hogy a mondott időben úgy fiu, mint leány tanoncaikat okvetlenül beirassák. Egyidejű leg figyelmeztetem a t. mester urakat, hogy a tanulók hiánya miatt ez évben sem építő ipari (kőműves) sem pincér, fodrász szakcsoportok nem fognak beállíttatni, hanem az ezen csoportokhoz tartozó növendékek is az egész évi tanfolyamok növendékei közé lesznek beosztva. Hogy tehát a mesterek óhaj-tása a beosztásnál figyelembe vehető legyen tanácsos, hogy a beiratáshoz a mesterek is eljőjenek s személyesen jelöljék meg az iskolabjárás napját, mert a későbbi óhajok-nak nem lesz módunkban eleget tenni. Szücs Izsó iparisk. igazgató.

Jutalomdíjak az iparostanonc iskolában. Az iparostanonc iskola tantestülete a mult tanévben rendelkezésére álló jutalomdíjakat a következő tanulóknak ítélte oda: Duka Károly lakatos tanuló 50, Köteles János csizmadia tanuló 50, Bányai Bertalan asztalos tanuló 50, Antók István csizmadia tanuló 50, Sebestyén János kelmefestő 50, V. Szabó Lajos csizmadia tanuló 50, Szegő Vilma paplanos tanuló 25, Herczeg Margit női szabó tanuló 25, Török Zsuzsa női szabó tanuló 20, Nagy Margit nőiszabó tanuló 20 korona. Felhívom nevezetteket, hogy a jutalmi díjak átvétele céljából az iparostanonciskola igazgatói helyiségében a hivatalos órák alatt mielőbb jelentkezzenek. Szücs Izsó iparisk. igazgató.

MOZI.

Utoljára a Rejtélyes X. Két napon keresztül állandóan zsufolt ház nézte végig a Rejtélyes X. c. nagyszerű kalandos kémdrámát. A nagy érdeklődésre való tekintettel az igazgatóság még ma estére megtartotta a filmgyár távirati beleegyezésével a darabot és így ma a Rejtélyes X. még színre kerül. Az előadás itt is, mint a többi moziban, hétköznap 5 órákor, szombaton és vasárnap 3 órákor kezdődik.

Két társadalmi dráma. Ma este az Urániában a Kisért a mult c. nagyszabású éredekfeszítő társadalmi dráma, a Vigadóban pedig Lujza regénye címen ugyancsak egy rendkívül megkapó és szívhezszóló társadalmi színmű kerül színre. Mindkét darab megérdemli a zsufolt házat.

VIGADÓ mozgó-színház	MA Lujza regénye. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
URÁNIA mozgó-színház	MA Kisért a mult. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
APOLLÓ mozgó-színház	MA A titokzatos iksz. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

Nyílttér

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy hivatalos működésemet Nagyváradon

1918 szeptember 1. napján megkezdem.

Iroda: Szilágyi Dezső-utca 6., fél-emelet. — Telefon 1282.

(P. H.) Dr. Halász Ákos s. k. királyi közjegyző.

* Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni. Rákóczi-ut, (Korona gyógyszer-tár mellett) Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VAS és rézágyak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: öszse-hajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kélet-Magyarország leglátogatottabb hév- és gyógyfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Téli nyáron nyitva! Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Fürdő-utca 22. számú bérház eladó!

Értekezhetni:

Ritoók Zsigmond-u. 13. Justh Károly tulajdonosnál.

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsárvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó diszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika vizeskanos színes	10—
Kenyérfosár színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsárvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfázék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketékészlet színes aranyozással	50—
Ebédlőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom diszitással	50—
Falitükör színes aranyozott kerettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalathoz	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Kiadó
két butorozott erkélyes szoba fürdőszoba, esetleg konyhasználattal. Körösoldal, Tamás-villában.

Privát
zongora-tanítást vállal német órával zongoratanárnő. Házhoz is megy. Szaniszló-utca 26.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk
azonnali belépésre egy iprodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Kézimunka nagyipar és raktár!
Gobelin, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemilia himzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolások, kézhimzést, gyöngyözést, montirozást monogramhimzést szolid olcsó árakban készíttethet Czillér Imre Nagyáruházában.

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendémenyben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét
aj ruháért, mert a kifundón bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Jó bizonyítványokkal
rendelkező megbízható egyén hivatali minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Eladó
háromszobás családi új ház nagy kerttel. Váravelence, sorompói villamos megállónál, Sorompó-utca Takáts.

Pemete
és hársfamézucorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa-épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ór
lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstam-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpaótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre. Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár Telek-utca 2. sz.